

4. Телеканал Суспільне Житомир : офіційний вебсайт. 2024. URL: <https://suspilne.media/zhytomyr/>

ПРОБЛЕМА МЕДІАСПОЖИВАННЯ СТУДЕНТСЬКОЇ МОЛОДІ В УМОВАХ ВІЙНИ

*Світлана Ситняківська,
доктор педагогічних наук, професор,
професор кафедри іноземних мов,
Поліський національний університет*

E-mail: hng@ukr.net

*Катерина Климова
доктор педагогічних наук, професор,
професор кафедри іноземних мов,
Поліський національний університет*

E-mail: klimov999@gmail.com

Сучасний світ живе в епоху інформаційного вибуху, коли доступ до новин та іншої інформації в інтернеті є необмеженим. У період війни, яка триває на території нашої країни понад два роки, цей доступ стає ще більш значущим, адже він формує сприйняття реальності та впливає на емоційний стан людей. Однак неправильне медіаспоживання може призвести до дезінформації, паніки та психологічного виснаження, а це, в свою чергу, до погіршення пам'яті та концентрації, зниження продуктивності, втрати інтересу до навчання.

Під час війни проблема медіаспоживання стає надзвичайно актуальною через такі причини: в медіа просторі з'являється велика кількість фейків та дезінформації, адже під час збройного конфлікту дезінформація використовується як інструмент інформаційної війни, щоб посіяти паніку, ненависть або деморалізувати населення. Студентська молодь, яка часто споживає інформацію через соціальні мережі, такі як Instagram, TikTok або Telegram, стає особливо вразливою до недостовірних джерел [1, 2]. Відсутність навичок критичного мислення може призвести до поширення неправдивих даних серед рідних, друзів і знайомих. Саме тому розвиток так званих «м'яких навичок» серед яких критичне мислення є одним із ключових, в межах закладів освіти стає одним із ключових завдань під час війни [3].

Постійний потік негативних новин впливає на емоційний стан студентської молоді. Під час війни інформаційна перевантаженість може спричинити тривожність, страх, депресію та навіть апатію. Постійний перегляд відео з місць обстрілів, фото вщент понівечених будинків і авто, читання трагічних історій змушує переживати страшні події знову і знову, що виснажує психіку, що в свою чергу відображається на результатах навчання. У зв'язку з цим доречно організувати у закладах освіти групи психологічної самопомоги, щоб під керівництвом куратора за допомогою різноманітних психологічних практик в офлайн форматі розвивати емоційну стійкість [1, 3].

Варто також брати до уваги, що алгоритми соціальних мереж розроблені таким чином, щоб утримувати увагу користувачів. Вони презентують в основному контент, який викликає сильні емоції, а це зазвичай сенсаційні або негативні новини. Студентська молодь, яка проводить левову частку часу в інтернеті, може опинитися у своєрідній інформаційній пастці, де правдива інформація та інформаційні вигадки перемішуються. Щоб зарадити цьому потрібно обмежувати час перебування студентської молоді у віртуальному просторі, замінюючи це живою комунікацією: влаштуванням у закладах освіти офлайн заходів дозвілленого характеру [4].

У сучасному світі, де медіапростір є основним джерелом інформації, заклади освіти відіграють ключову роль у навчанні студентської молоді основам медіаграмотності. Для цього заклади освіти повинні запроваджувати спеціалізовані курси, тренінги або інтегрувати елементи медіаграмотності у фахові дисципліни. Спеціалізовані тренінги з розвитку критичного мислення допоможуть студентській молоді виявляти маніпуляції та оцінювати достовірність інформації. Навчання має бути спрямоване на розвиток здатності молоді аналізувати інформацію, а не просто сприймати її на віру. Також заклади освіти повинні взяти на себе місію підтримки емоційного здоров'я студентів, мають створювати безпечне середовище, де молодь може висловлювати свої емоції, ділитися переживаннями та отримувати підтримку (заходи, спрямовані на управління стресом і розвиток емоційної стійкості). Заклади освіти також можуть застосовувати інтерактивні платформи та додатки, які навчають молодь перевіряти інформацію (використання фактчекінгових сервісів, таких як StopFake чи VoxCheck), ініціювати проекти, спрямовані на підвищення рівня медіаграмотності серед студентів, а також формувати культуру відповідального медіа споживання, адже молодь повинна знати не лише про ризики дезінформації, а й про їхню соціальну відповідальність у медіа просторі [2, 3].

Таким чином, неправильне медіаспоживання в умовах війни є серйозною загрозою не лише для психологічного здоров'я, але й для соціальної стабільності студентської молоді. Заклади освіти є важливими агентами формування медіаграмотності студентської молоді в умовах війни. Поєднуючи освітні програми, психологічну підтримку та інтерактивні методи навчання, вони можуть допомогти студентській молоді розвивати критичне мислення, емоційну стійкість і здатність відповідально споживати інформацію. А це, в свою чергу, сприятиме формуванню суспільства, здатного протистояти дезінформації та маніпуляціям.

Список використаних джерел:

1. Беккер, Г. Інформаційна війна: як працює пропаганда. Київ: Критика, 2020.
2. Міністерство цифрової трансформації України. “Як перевіряти інформацію в соціальних мережах” [Електронний ресурс].
3. StopFake.org. “Розпізнавання фейків: рекомендації для молоді” [Електронний ресурс].

4. Національний інститут стратегічних досліджень. “Інформаційна безпека України в умовах війни”. Київ, 2023.

ОБРАЗНІСТЬ ЯК РИСА СУЧАСНОГО ВОЄННОГО РЕПОРТАЖУ

Андрій Соломахін

*кандидат філологічних наук, доцент кафедри
української і слов'янської філології та журналістики,
Херсонський державний університет
E-mail: solo@ksu.ks.ua*

Богдан Шевченко

*здобувач спеціальності “Журналістика” факультету
української й іноземної філології та журналістики,
Херсонський державний університет
E-mail: holosova15@gmail.com*

Російська агресія як найбільше потрясіння на теренах Європи з часів Другої світової війни ставить перед українським суспільством низку фундаментальних питань, що пов'язані з економічним розвитком, соціальними викликами, культурою, міжнародною політикою, врешті виживанням народу, його ідентичності та збереженням власної незалежності. У цьому контексті неабияку роль відіграють ЗМІ, які не лише інформують громадськість про новини з театру бойових дій, але й документують воєнні злочини, фіксують порушення прав людини на лінії фронту або ж окупованих територіях, висвітлюють гуманітарну ситуацію в конкретному регіоні, аналізують та пояснюють загалу тенденції на світовій арені тощо. Крім того медіа є виразниками національної ідеї, що має на меті консолідувати суспільство, сформувані критичне мислення, визначити моральні орієнтири та вселити віру в перемогу українського народу.

У цьому світлі особливу роль слід відвести воєнній журналістиці. На думку авторів посібника «Військова журналістика. український аспект: становлення української військової журналістики; місце військової журналістики у медіапросторі в період воєнного стану; правові підстави діяльності військових журналістів під час воєнних дій», зображення війни супроводжується низкою суттєвих викликів, це не лише пов'язано з фізичною небезпекою, передовсім це робота з неповною та суперечливою інформацією, об'єктивністю її подачі [2, с. 4].

З-поміж усього розмаїття жанрів, якими послуговуються медіа, для висвітлення подій на фронті, особливу увагу слід приділити репортажу, адже саме ця форма дозволяє дотриматися достеменною послідовності подій, оцінити та збагнути їх суть. Такий ефект досягається шляхом використання низки виражальних засобів, зокрема наочності описів, кінематографізму, деталізації, динаміці, наявності діалогів, реплік, живої мови [4, с. 78].

Баркар Дмитро зазначає, що воєнний репортаж на сторінках сучасних